

12. března 1923. Není také sporno, že mělo býti správně předepsáno a vybráno 4.473 Kč 40 h a 3,185.160 M. Stanovisko, které zaujalo ředitelství státních drah v Olomouci přípisem ze dne 30. března 1923, vyřizujícím reklamaci žalující firmy ze dne 17. března 1923, že totiž požaduje zapravení nedoplatku 4.473 Kč 40 h, načež vrátí přeplatek 5,211.501 Mk, vyhovuje přesně zákonnému předpisu Šu 70 žel. dopr. i. Jmenovitě nebyla dráha povinna vracetí přeplatek v markách před zapravením nedoplatku 4.473 Kč 40 h, neboť náleží jí na tento přeplatek zadržovací právo dle Šu 313 obch. zák., takže lze od ní žádati placení jen z ruky do ruky. Jinou otázkou by bylo, zda není žalovaná dráha povinna náhradou škody, vzniklé žalující firmě poklesem kursu německých marek po 12. březnu 1923. Tu by ovšem platily všeobecné zákonné předpisy o náhradě škody, tedy čl. 282 a 283 obch. zák., dráha ručila by však podle nich za pokles kursu jenom potud, pokud byla s vrácením přeplatku v prodlení. Jelikož nabídla žalobkyni vrácení již 30. března 1923, nejde pokles kursu německých marek po tomto dni na její účet, nýbrž dle Šu 1419 obč. zák. na účet žalující firmy. Že se rozdíl v kursu německých marek vyskytl také mezi dnem placení, totiž 12. března 1923, po případě dnem reklamace 17. března 1923 a dnem 30. března 1923, nebylo ani tvrzeno, ani soudem zjištěno. Ale i kdyby takový rozdíl byl a to v neprospěch žalující firmy, musí jej vzhledem k tomu, že dráze nelze vytýkati zpoždění ve vyřízení reklamace, nésti žalobkyně sama. Ačkoliv měla dle čl. 336 druhý odstavec obch. zák. právo platiti dovozní československými korunami, při čemž by ovšem musila se řídit kursem, určeným a vyhlášeným dráhou (§ 9 žel. dopr. ř.), vyhradila si již předem předpis dopravného přes Německo a jeho placení v markách, platila také efektivně, a, zajistivši si takto případný zisk ze změny kursu, musí nésti i nepříznivé jeho důsledky. Žalující firma nemá proto proti dráze jiného nároku než na vrácení přeplatku v německých markách, tento nárok nemůže býti však rozsudkem uznán, poněvadž žalobkyně neučinila k tomu potřebného návrhu (§ 405 c. ř. s.). Nárok na náhradu škody v československých korunách není zákonem odůvodněn, pročež musilo býti dovolání vyhověno, a žaloba zamítnuta.

#### Čís. 4376.

**Jde o smlouvu o dílo nikoliv o smlouvu nájemní, převzal-li samostatný podnikatel zorání polí majitele velkostatku svými zřízenci. Za škodu ze zapálení stavení jiskřením z lokomotivy parního pluhu ručí jeho majitel za podmínek Šu 1315 obč. zák. K pojmu zdatnosti zřízenců při obsluze parního pluhu. Zdatnost nelze stotožňovati se schopností a způsobilostí.**

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1924, Rv II 614/24.)

Majitelka velkostatku, firma M., zjednala si od firmy P. parní pluh k zorání pozemků. Větrem zaneseny byly jiskry z komína parního pluhu na střechu žalobcova domku, jenž vyhořel. Žalobní nárok na náhradu

škody proti firmě M. a firmě P. neuznal procesní soud prvního státního soudu důvodem po právu. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok proti firmě P. důvodem po právu.

### Důvody:

Dovolatel spatřuje nesprávné právní posouzení v tom, že odvolací soud považoval smlouvu mezi firmou M. a firmou P. za smlouvu o dílo, nikoli za smlouvu nájemní, že nešlo o služební poměr, nýbrž o samostatné, od firmy M. zcela neodvislé, podnikání firmy P., za které proto neručí firma M., kdežto firma P. že neručí pro nedostatek předpokladů §u 1315 obč. zák. za své zřízence, o nichž bylo i odsuzujícím rozsudkem trestním (§ 268 c. ř. s.) zjištěno, že zavinili škodu žalující strany trestným jednáním, pro které byli odsouzeni, a že firma P. neručí také proto, poněvadž nemohla vědět, že její, ku orání kritického dne užitý stroj toho dne nebyl způsobilý. Dovolatel uvádí, že jde u firmy P. o podnikatelské ručení, že zřízenci firmy P. pracovali nezpůsobilým strojem za silného větru, že vadný stroj a silný vítr přivodily škodu, že zřízenci nedbali opatrnosti a pozornosti, podle §u 1297 obč. zák. u každého člověka předpokládané, že za to vše ručí firma P. sama, neboť ručí také, že její zřízenci mají ony schopnosti a užívají té pozornosti, jakých vyžaduje podle své povahy převzatá práce. Ale že ručí také firma M., která nemůže veškeré s jejím podnikem související práce vykonávat sama, proto je v tomto případě dala vykonat firmou P., tedy používá rovněž cizích osob při podnikovém provozu. Dovolatel má na mysli podnikatelovo ručení za podniková nebezpečství, způsobená podnikovým provozem, u kteréhož ručení za zřízence neobmezuje se na ručení za nezdatnost podle §u 1315 obč. zák. Ohledně firmy P. nemůže býti dovolání upřena opodstatněnost. Především sluší uvést, že odvolací soud zcela správně vystihl, že jde mezi firmou M. z jedné, a firmou P. z druhé strany nikoli o smlouvu nájemní, nýbrž o smlouvu o dílo, když firma P. jako samostatná podnikatelka převzala zorání polí svými zřízenci vlastním pluhem. Z toho vyplývá, že firma M. neručí žalobci ani za provinilé jednání zřízenců firmy P., ani za vadnost lokomobily, které firma P. použila k výkonu převzaté práce. Proto je dovolání po této stránce bezdůvodné. Jinak je tomu ve příčině firmy P. Odvolací soud sice správně vyslovil, že tato firma ručí podle §u 1315 obč. zák. za nezdatnost svých zřízenců, ale míní, že oba zřízenci firmy R-a a K-a jest v tomto případě považovati za způsobilé a zdatné ku práci, kterou konali za nebezpečných poměrů, a to proto, poněvadž R. je zkoušeným strojníkem a K. zkoušeným topičem, a že všechny námitky ohledně nezdatnosti těchto zřízenců mohly by platiti, kdyby nebyli pro svůj obor zkoušenými, protože za daných okolností nelze po firmě P. žádati větší pečlivost a opatrnost ve výběru lidí, než kterou firma vynaložila, když k orání vzala zkoušeného strojníka a zkoušeného topiče. Tento právní názor odvolacího soudu nelze sdíleti, neboť složení zkoušek, kterým nabývá osoba úředního oprávnění k výkonu úředně licencovaného zaměstnání, neochraňuje ještě pro vždy a za všech okolností

před nezdatností. Nezdatným může býti i ten, kdo vykonal všechny zkoušky, ukáže-li se, že přes to jeho výkony nejsou takové, aby ospravedlňovaly úsudek, že vyzkoušená osoba je zároveň zdatnou. Pro posouzení zdatnosti zřízenců firmy P. je rozhodujícím zjištění, že lokomobila nebyla osudného dne opatřena ochranným košem, že stála za větru v blízkosti došky krytých stavení, že byla nezpůsobilou k provozu, protože přehříváč páry v kouřové komoře, i kdyby byl v lokomobile, nezabránil by výletu chomáče jisker. Dále jest rozhodným zjištění, že za orání vyletěly jiskry z komína lokomobily, že veliký, tehdá zuřivší vítr, zanesl je na doškovou střechu žalobcova domku, ta začala hořeti, oheň přenesl se také na tři sousední stavení, čímž byla způsobena škoda, jejíž náhrady se vyhořelí domáhají svými žalobami. Dále je rozhodujícím, že R. i K. odsouzení byli právoplatně trestním rozsudkem pro přestupek Šu 459 tr. zák., spáchaný tím, že dne 26. srpna 1920 v N. lokomobilu oracího stroje, pod níž bylo topeno uhlím, postavili nedaleko doškových domků a tím zavinili, že od jiskry, z komínu vyletěvší, vznikl požár, a že se tím dopustili činu, z něhož se dá snadno předvídati nebezpečnost ohně. Také je rozhodujícím zjištění, že oba zřízenci byli H-em upozorněni na nebezpečnost orání, načež oba odpověděli, aby svědek byl bez starosti, že to nechytne. Mínění odvolacího soudu, že z tohoto ojedinělého případu nelze ještě souditi na nezdatnost zřízenců, odporuje předpisu Šu 1315 obč. zák. Především nesmí býti přehlíženo, že tímto novelisovaným předpisem (§ 161/III. novely) bylo ručení v zájmu bezpečnosti zotřeno a ustanoveno, že zaměstnavatel ručí za nezdatnost osoby, v jeho podniku používané, i tenkrát, když nevěděl a nemusí vědět o její nezdatnosti. Ručení podle Šu 1315 obč. zák. není ručením za vinu, nýbrž za výsledek, a podmíněno jest tím, že osoby, jichž bylo použito k úkonu, jsou nezdatny. Zdatnost nemůže býti ztožňována se schopností a způsobilostí. Předpokládá sice nutně způsobilost, ale způsobilost musí býti provázena také nejlepší vůlí, skutečně vynaložení schopnosti ku zřízení díla, a také se předpokládá náležitá péle, dokonalá svědomitost a naprostá dbalost. Nedopatření neubrání se nikdo, ale nesmí to býti vědomé pochybení, když někdo pozná chybu a v ní setrvává, je to již nedbalost, při níž nelze mluvit o zdatnosti. Užije-li se těchto zásad na zjištěný skutkový děj, zřetelně se pozná, že jednání zřízenců bylo hrubě nedbalé a že v něm setrvali, ač byli na nebezpečnost svého jednání upozorněni, že nelze pochybovati, že byli k vykonávání služeb, k nimž byli sjednáni, nezdatní, a je pro užití předpisu Šu 1315 obč. zák. lhostejno, zdali firma P. o jejich nezdatnosti věděla, či nevěděla.

#### Čís. 4377.

Byla-li výzva doručovacím orgánem pouze vhozena do skřínky pro příjem dopisů, nebylo vyhověno předpisu Šu 102 c. ř. s. a nedošlo proto k náhradnímu doručení tím, že písemnost byla 14 dní na poště uložena.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1924, R I 755/24.)